

**EL LLIBRE
DE LA SETMANA**

PERFIL

SOTA EL PSEUDÒNIM DE BANDI –QUE VOL DIR ‘CUCA DE LLUM’– S’HI AMAGA UN CIUTADÀ NORD-COREÀ NASCUT EL 1950. ELS SEUS CONTES HAN SORTIT DEL PAÍS AMAGATS ENTRE LLIBRES DE PROPAGANDA DEL RÈGIM. SERAN PUBLICATS EN MÉS DE 20 LENGÜES

Contes xops de sang i llàgrimes

DAVID VIDAL

Al recull de contes que ens ocupa el precedeix la llegenda; una que diu que el seu autor, un escriptor nord-coreà que firma Bandi –un pseudònim que significa *cuca de llum*–, va aconseguir treure els 750 fulls de paper *wongoji* del manuscrit ocults entre llibres de propaganda del règim de Kim Jong-il gràcies a una amiga. És el primer cop que es publica, doncs, un llibre escrit per un autor nord-coreà que denuncia el règim i que encara viu allà, suposadament en l’anonimat. Els editors donen fe en una nota, rere l’epíleg, que aquesta història “és fiable i que els fets exposats són acurats i versemblants”.

Fos comfos, aquell manuscrit contenia set contes datats entre el desembre del 1989 i el desembre del

1995. El més antic és *La fugida del Nord*, i el més recent *La capital de l’infern*, un text que explora la crueltat de Kim Il-sung a través de la disfressa amable de la propaganda. La pregunta, esclar, ha de ser si, més enllà del context heroic de tot plegat, els relats aporten alguna cosa de substancial al lector, oriental o occidental, d’avui.

Al primer dels contes hi trobem una construcció narrativa senzilla: una carta a un amic, a qui es vol explicar els motius de la fugida del país. El text encreua diversos punts de vista (inclòs un dietari trobat) per tal d’introduir-nos a la vida miserable d’un obrer maleït pel règim perquè el seu pare va fer malbé (ai!) una collita d’arròs. Aquesta maledicció s’estén per generacions, esquitxa els fills i els nebots, i esquitxaria també els nets, raó per la qual la dona pren d’amagat anticonceptius. La lectura del dietari de la dona, escrupolosament atent als detalls de la quotidianitat, li obre els ulls i li revela una realitat del tot diferent de la que ell suposava. La mirada femenina, intel·ligent, presta a la dissidència, és recurrent en els relats.

Agilitat i to planer

En un altre conte, *La ciutat del fantasma*, les grans fotografies de Karl Marx i del líder Kim Il-sung terroritzen un nen petit, perquè confon les imatges de Marx amb les de l’Obi, una mena d’home del sac de la cultura coreana. No cal dir que els pares, persones ben situades dins de les estructures locals del partit, se senten aterrits, al seu torn, per aquesta confusió indissimulable del marrec, potencial motiu de malentesos fatals. La infantesa és també un motiu recurrent en els contes: la mirada del nen encara per educar, neta i ingènua, apareix com un accés a una veritat radical que irromp



L'ACUSACIÓ
BANDI
EDICIONS DEL PERISCOPI / LIBROS DEL ASTEROIDE
TRADUCCIÓ D'HÈCTOR BOFILL I HYE YOUNG YU
240 PÀG. / 19,95 €

en una societat hipòcrita, mentidera i silenciosa. L’escriptura dels contes és molt àgil, planera sintàcticament, sense cap recargolament lèxic (almenys així és la versió que ens entreguen Hèctor Bofill i Hye Young Yu), i la veu dels narradors dels diversos relats construeix una mirada que se sap socialment malalta.

Però aquesta mirada i els contes de Bandi, si us ho mireu bé, no fan pas cap cosa que no faci usualment, en tots els contextos, la literatura, que és sovint un recer de l’individu confrontat a una societat que no entén, i que sent des de l’esclat de la modernitat com un medi hostil, que provoca mal-estar, en paraules de Freud, però que també genera una estupefacció pels seus mecanismes, que demanen ser explorats.

Això succeeix de forma gairebé idèntica tant en societats obertes i democràtiques –almenys formalment– com en societats tancades, opressives i dictatorials. El *dirty realism* ho fa en la societat de mitjans del segle XX dels EUA, com ho van fer Melville i Hawthorne en la de meitat del XIX. Ara bé, amb tot és cert que és en aquestes societats tancades on la literatura juga un paper fonamental i perillós. Per això en el text hi ressonen les obres arriscades i poètiques de Soljenitsin, o els llibres de denúncia, escrits en el paper higiènic de la presó, de Ngugi wa Thiong’o, o directament la prosa distòpica de denúncia de les societats tancades que bateguen en el cor de les nostres impol·lutes democràcies occidentals: Huxley, Orwell, Bradbury... Ens equivoquem (i l’empetitim) si llegim aquesta obra com una mera denúncia circumscrita al règim de Pyongyang: són paraules xopes de sang i llàgrimes. I, per tant, universals. ♦

EN LES SOCIETATS TANCADAS LA LITERATURA HI JUCA UN PAPER FONAMENTAL I PERILLÓS, PERÒ ELS CONTES DE BANDI TAMBÉ TENEN VALOR LITERARI



RAHMAN ROSLAN / GETTY